

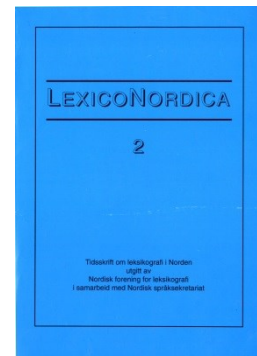
LexicoNordica

Forfatter: Karin Krohn

Anmeldt værk: *Norstedts tyska idiombok*. Stockholm: Norstedts, 1993.

Kilde: LexicoNordica 2, 1995, s. 339-340

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Karin Krohn

Norstedts tyska idiombok. Stockholm: Norstedts 1993. 173 sidor. Pris ca 289:-.

Som idiom i Norstedts tyska idiombok räknas inte endast traditionella idiom såsom *sich um des Kaisers Bart streiten* ('tvista om påvens skägg') och *den Mantel nach dem Wind hängen* ('vända kappan efter vinden') utan även andra fasta ordgrupper. Däremot räknas inte sammansättningar eller ordspråk till idiomerna.

Denna utvidgning av idiombegreppet till att omfatta ett språks alla fasta ordförbindelser med undantag av ordspråk, citat eller bevingade ord ligger helt i linje med den germanistiska fraseologiforskningen. Tyvärr är begreppet *idiom* i svenskan redan upptaget och därför vore kanske "Norstedts tyska fraseologiska ordbok" en riktigare beteckning för att bättre beskriva denna blandkategori som de fasta ordförbindelserna utgör.

Det låter sig alltid diskuteras vilken gränsdragning som är riktig och huruvida liknelser och kommunikativa formler – t.ex. *glatt wie ein Aal* ('hal som en ål') eller *bis bald!* ('vi ses') – skall klassas som idiom. Personligen tycker jag att *dem Kaiser geben, was des Kaisers ist* ('ge kejsaren vad kejsaren tillhör') är ett bevingat ord eller t.o.m. ett citat.

Ordboken innehåller ca 2500 centrala idiom. Det framgår inte efter vilka principer de utvalts. Efter stickprovläsning har jag emellertid inte funnit något idiom som direkt skulle kunna klassas som perifert.

Boken vänder sig till universitetsstudierande, översättare, lärare, gymnasieelever och andra svenskspråkiga som är intresserade av det tyska språket. Idiomerna är alfabetiskt ordnade efter huvudord. Huvudordet är det första substantivet, verbet eller adjektivet i nämnd ordning. Idiomerna översätts till svenska och slutligen ges varje idiom i böjd form i ett exempel:

Schwein haben

ha tur; vara en lyckans ost

Du hast mal wieder Schwein gehabt.

Ett syfte är att ge adekvata svenska översättningar. Det tycker jag att man i det stora hela lyckats med.

I många fall finns stilmarkörer som hjälp för ordboksanvändaren. För att uttrycka stilnivå används följande markeringar: högtidligt/formellt, ledigt, mycket ledigt och vulgärt. För stilfärgningen följande: ironiskt, nedsättande, skämtsamt, ungdomsspråk, något föråldrat, föråldrat. Ommarkerade idiom torde vara ett tecken på att de är stilistiskt neutrala.

Följande idiom borde förse med en markering: *den flotten Otto haben, abgebrannt sein, einen Affenzahn draufhaben, jm. eins aus-wischen.*

Längst bak finns ett register på svenska (40 sidor) om man vill hitta en tysk motsvarighet till ett svenskt uttryck. Men informationen i idiomboken är inte tillräcklig för att man aktivt ska kunna använda idiomerna i tal och skrift. Det krävs tilläggsinformation, vilket även påpekas inom den kontrastiva fraseologiforskningen. Sådan tilläggsinformation vore t.ex. konnotationer, variabilitet, transformationsmöjligheter och uppgifter om vad *jd/etw.* får referera till:

etw. in petto haben

ha ngt i beredskap (bakfickan)

Wenn Sie damit einverstanden sind, hätte ich noch weitere Vorschläge in petto.

I exempelmeningen kan man ha *Vorschläge in petto*. Kan man ha *einige Bananen/Kekse in petto*? På svenska kan man ha några bananer/kex i beredskap om ens barn skulle bli hungrigt.

Denna vaghet som belyses med exemplet ovan gör att ordbokens användbarhet begränsas till att gälla förståelse.

Sammanfattningsvis uppfattar jag Norstedts tyska idiombok som en väl genomarbetad förståelseordbok och som ett gott komplement till andra tysk-svenska resp. svensk-tyska ordböcker.